

Tor Eldevik, Ingrid Kvåle Faleide, Sigrid Eskeland Schütz og Cristian Guillermo Gebhardt

Tor Eldevik, professor og instituttleder, Ingrid Kvåle Faleide, stipendiat, Sigrid Eskeland Schütz, professor, og Cristian Guillermo Gebhardt, professor og direktør, alle ved Bergen Offshore Wind Centre, UiB

Innlegg

Smi mens turbinen er varm

Skal det bli et norsk havvindeventyr, må vi løse disse utfordringene: stabil strømproduksjon, forutsigbare konsesjonsforhold og folkelig støtte.

Jo mer vi sprer utbyggingen langs norskekysten, desto mer stabil kraftproduksjon oppnår vi, skriver artikkelforfatterne.
(Foto: Johannes Worsøe Berg)

Publisert 21. mars 2024, kl. 19.58

Det er nå det virkelig begynner. Med Sørlege Nordsjø II er det gitt konsesjon for fem prosent av ambisjonen på totalt 30 gigawatt havvindkraft. Det meste er fortsatt i spill for å virkeliggjøre regjeringens mål om å tildele konsesjoner tilsvarende den samlede norske vannkraftproduksjonen innen 2040.

Nå må bærekraftige rammer settes for de 95 prosent av konsesjoner og 100 prosent av faktisk utbygging som gjenstår. Det inkluderer følgende: ta kysten i bruk, sørge for avklart og godt naboskap og gi lokalbefolkningen noe vesentlig tilbake.

- Ta kysten i bruk: En vanlig innvending mot norsk vindkraftproduksjon til havs er at den vil være for ustabil. Det er en myte. En bergenser kan ikke basere seg på værmeldingen for Kristiansand. Slik er det også for vind og tilhørende kraftproduksjon, viser Bergen Offshore Wind Centres analyser av værdata.

For det første er vindforholdene langs norskekysten generelt gode. Og minst like viktig: NVEs identifiserte områder for utbygging har ulike vindforhold som i stor grad gir uavhengig kraftproduksjon når avstanden mellom utbyggede områder er tilstrekkelig stor.

Artikkelen fortsetter under annonsen

Jo mer vi sprer utbyggingen langs norskekysten, desto mer stabil kraftproduksjon oppnår vi.

Man trenger ikke bevege seg lengre enn til Vestavind A-feltet nord for Bergen for å finne nær normalproduksjon når det er liten eller ingen kraftproduksjon sør i Nordsjøen. Og de foreslåtte områdene lenger nord vil da typisk ha normalproduksjon – områdene utenfor Trøndelag og Nordland (Nordvest A–C) – eller noe over normal utenfor for Troms og Finnmark (Nordavind).

- Avklart og godt naboskap: Tyveri fungerer dårlig mellom naboer. Bak en vindpark oppstår «vindskygge» som kan strekke seg flere titall kilometer. Det er i dag uklart hvilke reguleringer og eventuelle kompensasjonsordninger som skal gjelde hvis en vindpark viser seg å havne i le av en annen. Såkalt vindtyveri kan fort bli en «showstopper» i forholdet mellom selskaper, og mellom selskaper og staten.

Her trengs snarest et nasjonalt rammeverk for å sikre godt naboskap og god drift.

Forskere ved senteret vårt viste nylig hvordan [vindtyveri og manglende kjøreregler](#) også er høyaktuelt på tvers av landegrenser, og spesielt i forbindelse med Sørlige Nordsjø II. Konesjonsområdet ligger helt på grensen til dansk økonomisk sone og planlagte danske havvindområder. Og den typiske vindretningen er slik at en dansk utbygging kan havne i vindskyggen av den norske.

Artikkelen fortsetter under annonsen

Det er å forvente at Danmark og Norge, i utgangspunktet gode naboer, vil finne hensiktsmessige måter å håndtere dette på. Men Havrettskonvensjonens tøyelige «tilbørlig hensyn» gir lite hjelp i det konkrete.

Norge har også områder for mulig havvindutbygging i Barentshavet, helt mot grensen til Russland (Nordavind A). Her kan fravær av internasjonalt rammeverk, bli en betydelig utfordring for eventuell utbygging.

- Gi lokalbefolkningen noe tilbake: Den typiske havvindentusiast er høyt utdannet og bosatt i Oslo. Norsk medborgerpanel ved UiB har siden 2014 undersøkt [befolkningens holdninger til vindkraft](#): For ti år siden var oppslutningen om vindkraftutbygging høy. Motstanden mot landvind har siden økt jevnt og trutt, og i dag er mindre enn halvparten av befolkningen positiv. Oppslutningen om havvind var stabilt over 75 prosent til og med 2021, men har nå falt til 65 prosent.

Vil entusiasmen fortsette å kjølnes – som for landvind – nå når utbyggingen til havs blir en realitet?

Forskerne bak Medborgerpanelet peker på to utfordrende demografiske trekk og en fremtidig nøkkelfaktor: De med høy utdanning er mest positive til havvind. Og det er klart større skepsis til havvind i alle andre landsdeler enn i Oslo-området.

Til syvende og sist er folkelig støtte nødvendig. Det er derfor å forvente at en klar opplevelse av positive ringvirkninger lokalt og regionalt – tilsvarende som for dagens olje- og gassindustri – vil bli en avgjørende suksessfaktor.

Nå må man smi mens turbinen er varm. Du får aldri en ny sjanse til å gjøre et førsteinntrykk.

[\(Vilkår\)](#)

Publisert 21. mars 2024, kl. 19.58 Oppdatert 21. mars 2024, kl. 19.58

Kopier lenke

PDF